

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «УЧИТЕЛЬ РОКУ»: ТРАДИЦІЇ, ЩО ТВОРЯТЬ МАЙБУТНЄ ОСВІТИ

Сучасна українська школа тримається на стійкості, креативності та високому професіоналізмі наших педагогів. У часи великих викликів та трансформацій саме вчитель стає головним провідником змін, який не лише ділиться знаннями, а й надихає. Головним майданчиком для відкриття таких талантів, обміну передовим досвідом та визнання лідерів освітянської спільноти вже багато років поспіль залишається всеукраїнський конкурс «Учитель року».

Історія та унікальність конкурсу

Уперше конкурс об'єднав освітян країни у **1996 році**. Фундаментом для його старту став Указ Президента України від 29 червня 1995 року № 489 «Про всеукраїнський конкурс «Учитель року» та відповідне Положення, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 року № 638 (із змінами).

За три десятиліття існування конкурс став стартовим майданчиком для тисяч талановитих педагогів, а понад 130 із них здобули горде звання переможців державного рівня.

У чому унікальність? На відміну від багатьох інших професійних змагань, «Учитель року» фокусується на живому поширенні найкращого практичного досвіду. Це простір, де народжуються нові педагогічні ідеї, тестуються сучасні методики та впроваджуються прогресивні форми роботи.

Змагання проходять щороку у декількох номінаціях і складаються з **двох турів**:

1. Перший тур — регіональний (проводиться в областях, АР Крим, містах Києві та Севастополі; може мати один або кілька етапів).

2. Другий тур — загальнодержавний (складається з двох обов'язкових етапів: відбіркового та фінального).

Зважаючи на виклики часу, конкурс або його окремі етапи можуть проходити як в очному, так і в дистанційному (онлайн) форматі.

Умови та порядок проведення змагань центральний оргкомітет оприлюднює щонайменше за два місяці до початку першого туру.

Оцінює майстерність учасників експертне журі. До його складу входять найдосвідченіші фахівці: представники шкіл та вищих навчальних закладів, науковці, діячі громадських організацій, а також переможці та лауреати конкурсу минулих років.

Ключові засади та правила участі

Проведення конкурсу базується на трьох китах: **добровільність участі, відкритість і прозорість перебігу, а також абсолютна об'єктивність оцінювання.**

• **Хто може брати участь?** Педагогічні працівники закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти за основним місцем роботи, які мають стаж педагогічної діяльності не менше трьох років.

• **Як визначаються номінації?** Щороку їх затверджує центральний оргкомітет. Зазвичай інтервал між однаковими номінаціями складає 4–5 років. Винятком є напрями «Початкова освіта» та «Українська мова та література» — вони повторюються через два роки на третій.

• **Головне випробування:** Перелік завдань щороку адаптується під конкретні номінації, проте серце конкурсу залишається незмінним — це **конкурсний урок**.

За підсумками відбіркового етапу другого туру в кожній номінації визначають **12 найкращих конкурсантів**, які набрали максимум балів. Саме вони виборюють перемогу у фіналі.

У кожній номінації журі визначає одного переможця та двох лауреатів (2 та 3 місце). Окрім престижного статусу, лідери отримують суттєву державну фінансову підтримку, яка розраховується відповідно до мінімальних заробітних плат:

• **Переможці** нагороджуються преміями у розмірі **10 мінімальних зарплат**;

• **Лауреати (2 місце)** — **9 мінімальних зарплат**;

• **Лауреати (3 місце)** — **8 мінімальних зарплат**.

Три епохи конкурсу: Як змінювався «подіум визнання»

Пригадаймо часи становлення конкурсу — коли все тільки зароджувалося, а вчителі з різних куточків країни вперше відчули, що професія може мати свій особливий простір визнання. За ці роки «Учитель року» пройшов три великі етапи трансформації.

1. Ера ватману та академічної майстерності (кінець 1990-х – 2000-ні)

Уявіть собі: 1996 рік. Світ ще не знає масового інтернету, а єдиним інтерактивним методом у класі є крейдяний малюнок на ідеально чистій дошці. У часи, коли освіта оговтувалася від радянських стандартів, з'явилася потреба в нових орієнтирах. Конкурс підкреслив: фундаментальні знання та майстерність викладання — це найвища цінність.

• **На що звертали увагу:** Передусім на глибину знань предмета, чіткість викладу матеріалу та особисту ерудицію вчителя.

• **Головний виклик:** Довести, що ти володієш матеріалом на рівні, достатньому для академічної аудиторії. Це була епоха, коли методичні розробки писалися від руки, а презентація — це красиво оформлений ватман.

• **Фішка епохи:** Переможці цього періоду ставали авторами перших незалежних українських підручників або очолювали методичні об'єднання, сформувавши класичний «золотий фонд» нашої педагогіки.

2. Час авторських «родзинок» та мультимедіа (2010-ті роки)

Близько 2010 року світ приніс у школи інтернет та перші інтерактивні дошки. І тут конкурс змістив фокус: знань уже замало, покажіть, як саме ви їх подаєте! Змагання почали оцінювати технологічність та інноваційність.

• **Ключові зміни:** Журі вже цікавила не лише ерудиція, а й унікальна авторська методика. Як перетворити складний параграф на захопливий квест? Педагоги, які вміли інтегрувати відео, цифрові презентації та перші онлайн-ресурси, отримували перевагу.

• **Головний виклик:** Вийти за межі стандарту. У цей період вчителі почали створювати власні

блоги, сайти та ділитися досвідом як унікальним інтелектуальним продуктом.

- **Фішка епохи:** Конкурс перетворився на змагання креативних «режисерів уроку», які вміють жонглювати технікою і запалювати очі дітей. Водночас виникла й перша хвиля критики: конкурс подекуди дорікали за надмірну «постановочність».

- **3. Ера НУШ та психологічної стійкості (від 2018 року до сьогодні)**

- Зі стартом реформи «Нова українська школа» конкурс остаточно змінив своє обличчя, здійснивши потужний методичний стрибок. Урок перестав бути самоціллю — тепер це інструмент для формування життєвих компетентностей. Експерти оцінюють не стільки те, що викладає вчитель, скільки те, як він це робить і чому це корисно для життя дитини.

- **Абсолютно нові напрями:** З'явилися номінації, які раніше складно було уявити, наприклад, інклюзивна освіта. Конкурс визнав: сучасний вчитель — це не просто транслятор знань, а психолог, тьютор і наставник.

- **Нове фокусування:** На передній план вийшли педагогіка партнерства, формувальне оцінювання та розвиток м'яких навичок (soft skills). А реалії останніх років додали до цього переліку стресостійкість, навички мінної безпеки, медіаграмотність та вміння надавати першу психологічну підтримку в кризових умовах.

- **Головний виклик сьогодні:** Довести, що ти можеш бути однаково ефективним незалежно від обставин — онлайн, змішано чи в укритті під час повітряної тривоги — і що твій урок справді готує дитину до викликів реального світу.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2026»

Цьогорічний всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2026» видався неймовірно емоційним та насиченим. Відбірковий етап конкурсу проходив дистанційно у квітні. У ньому взяли участь 98 переможців першого туру – 97 учителів закладів загальної середньої освіти та один викладач профосвіти. Педагоги змагалися у чотирьох номінаціях: «Англійська мова», «Громадянська освіта», «Математика» та «Початкова освіта».

Конкурсанти писали есе, проходили тестування, аналізували педагогічні ситуації, створювали навчальні проекти та презентували власні методичні напрацювання. Змагання проходили в умовах воєнного стану, тому багато випробувань адаптували під змішаний та дистанційний формати, а самі вчителі демонстрували не лише фахову майстерність, а й те, як підтримувати та навчати дітей у складних сучасних реаліях. За результатами відбору журі визначило по 12 фіналістів у кожній номінації.

Головний фінал та підбиття підсумків відбулися у травні 2026 року в Ужгороді, де зібралися найкращі педагоги з усіх куточків України. Фінальні випробування проходили на базі кількох ліцеїв Ужгорода.

Організаційно-методичний супровід уперше забезпечував Національний центр «Мала академія наук України». У МАН зазначили, що конкурс прагнули провести не формально, а з максимальною підтримкою для учасників, аби вчителі могли зосередитися на своїй роботі та професійних випробуваннях.

Під час фінальних змагань конкурсанти продемонстрували високу фахову майстерність і креативність у різних напрямках педагогічної діяльності:

Упроваджували сучасні цифрові інструменти: освітяни показували, як перетворити вивчення точних наук на захопливий інтерактивний процес за допомогою прикладних цифрових проєктів та авторських методичних майстерень.

- **Моделювали розвивальне середовище для наймолодших:** учителі демонстрували майстерність перших провідників дітей у світ Нової української школи (НУШ), фокусуючись на практичному вмінні миттєво й ефективно розв'язувати складні педагогічні ситуації «тут і зараз».

- **Розвивали комунікативні навички:** педагоги робили головний акцент на використанні сучасних розмовних методик та органічній інтеграції іноземної мови у повсякденне практичне життя учнів.

- **Формували свідому громадянську позицію:** учасники активно ділилися унікальним досвідом патріотичного виховання молоді, розвитку критичного мислення та захисту від інформаційних маніпуляцій через уроки медіаграмотності.

Після запеклих фінальних випробувань (де ключовим, як завжди, був відкритий конкурсний урок) всеукраїнське журі назвало імена переможців, які вибороли **ПЕРШІ МІСЦЯ**:

- Номінація «Математика»: **Наталія Щедрина** (м. Харків).

- Номінація «Початкова освіта»: **Дарія Дорош** (Чернівецька область).

- Номінація «Англійська мова»: **Іван Коперльос** (Закарпатська область).

- Номінація «Громадянська освіта»: **Ілля Лучінський** (Одеська область).

Черкаську область гідно представили 3 фіналісти II туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2026». Наші учасники продемонстрували високий рівень методичної майстерності, творчий підхід та вміння перетворювати кожен урок на простір для зростання і вибороли почесні звання дипломантів конкурсу! Назвемо наших славних Учителів:

1. Тичук Тетяна Валеріївна, учитель початкових класів Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів №33 ім. В. Симоненка Черкаської міської ради Черкаської області, спеціаліст вищої категорії. Її педагогічна ідея – «STEM-технології в освітньому процесі Нової української школи як засіб інтеграції навчання та підготовки молодших школярів до успішного життя». Актуальність своєї

педагогічної ідеї вчитель вбачає у тому, щоб поєднати наукові знання з інженерною практикою, залучити учнівство до інноваційної діяльності та міждисциплінарного мислення, а тому переконана, що впровадження STEM-навчання у освітньому процесі НУШ сприяє підвищенню інтересу учнів/учениць до навчання через дослідницьку та проєктну діяльність, формування практичних навичок (конструювання, моделювання, програмування), створення умов для персоналізованого навчання, де кожен може проявити свої здібності. Це надзвичайно важливо, оскільки сьогоденні діти – це інженери завтрашнього дня.

2. Лесик Ольга Костянтинівна, учитель математики та інформатики Золотоніської гімназії ім. С. Д. Скляренка Золотоніської міської ради Черкаської області, спеціаліст вищої категорії, «старший учитель».

Педагогічна ідея – «Навчання математики через відкриття, дію та емоції». Працюючи у пілотному проєкті НУШ із 2019 року, учитель розробила систему роботи, яка поєднує традиційну логіку математичної освіти з діяльнісним підходом, інтеграцією та STEM-компонентами. Урок для неї не є послідовністю однотипних вправ, це радше драматургія пізнання, де зав'язка – це запитання, кульмінація – відкриття закономірності, а розв'язка – усвідомлення її значення для світу й себе. Важливим складником досвіду учителя є робота з учнями, які мають дослідницький інтерес і прагнуть виходити за межі шкільної програми. Учні Ольги Костянтинівни учасники олімпіад, пишуть наукові роботи Малої академії наук України, презентують власні ідеї та спостереження. Проєкти «Код геометрії в цифровому світі», «Математичний почерк архітектури», «Алгоритм як поезія точності» стали прикладом того, як наукова допитливість перетворюється на творчий аналіз.

3. Ступник Анжела Олександрівна, учитель англійської мови опорного закладу «Лисянський ліцей №1» Лисянської селищної ради Черкаської області, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учасник багатьох міжнародних конференцій та освітніх проєктів, постійний представник Черкащини у GOGLOBAL speaking clubs 2024/2025, Міжкультурна комунікація».

Педагогічна ідея – «Розвиток іншомовної комунікативної компетенції учнів шляхом

впровадження елементів неформальної освіти та міжнародних освітніх практик, що сприяють формуванню відкритості, толерантності та здатності до міжкультурного діалогу».

Анжела Олександрівна усвідомлює, що сучасний освітній простір вимагає від учня/учениці не лише знання англійської мови, а й уміння використовувати її як засіб міжкультурного спілкування, самовираження та співпраці, тому у своїй педагогічній практиці активно використовує ресурси та набуті знання на курсах від British Council, Macmillan education, Pearson, Dinternal Education та American Council, також запроваджує у шкільну практику методи тренінгів, воркшопів, «speaking clubs» та творчих проєктів із соціальним змістом.

Конкурс ще раз довів, що українські вчителі — це справжні герої свого фронту, здатні тримати високу планку освіти за будь-яких обставин.

«Оскар молодого вчителя»: Інноваційний старт на Черкащині

Поки досвідчені педагоги підкорюють всеукраїнські вершини, наша Черкащина впевнено формує власну генерацію освітніх лідерів. Яскравим підтвердженням цього стало започаткування в області унікального обласного конкурсу молодих педагогів **«Оскар молодого вчителя»**.

Змагання відбулися за сприяння Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації. Співorganizаторами та спонсорами, які забезпечили потужну підтримку та виступили благодійний фонд «Фонд освітніх ініціатив», громадська організація «Фахове об'єднання освітян» та навчальний центр «СТІМТРЕЙН».

Конкурс охопив два масштабні етапи:

1. Заочний етап: Технологічний відбір (березень – квітень 2026) — учасники презентували власні методичні матеріали, де головний акцент було зроблено на практичному застосуванні STEM-технологій та інструментів штучного інтелекту в навчанні. За підсумками відбору до фіналу пройшли **15 молодих педагогів із закладів освіти 10 територіальних громад** області: Багачевської, Золотоніської, Паланської, Руськополянської, Смілянської, Уманської, Черкаської, Чорнобаївської, Шполянської та Шрамківської.

2. Очний етап: Професійний діалог та триумф (27–28 квітня 2026) — фінал приймав КНЗ

«Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». Дводенна програма майстерно об'єднала напружені конкурсні випробування та відкриту презентаційно-урочисту частину.

У **перший день** фіналісти захищали свій педагогічний досвід перед експертним журі. Короткі, але надзвичайно місткі виступи переросли у фаховий діалог, який дозволив оцінити методичну гнучкість молодих учителів та їхню здатність аргументувати власні педагогічні рішення.

Другий день перетворився на масштабний освітній хаб, який зібрав близько ста молодих педагогів Черкащини. Центром уваги став відкритий обмін досвідом та самопрезентація учасників «Освіта, що починається з мене», де кожен зміг розкрити свою індивідуальну педагогічну місію.

Завершальним акордом свята стало оголошення переможців у трьох основних номінаціях. Завдяки щедрих спонсорів кожен із 15 фіналістів отримав сучасний моноблок, а лідери номінацій — електровелосипеди як символи динамічного розвитку та руху вперед.

- **Номінація «Молодіжний Олімп»** (педагоги зі стажем роботи від 1 до 3 років включно): **Стецюк Сергій Сергійович** — учитель Черкаської гімназії №9 ім. О.М. Луценка.

- **Номінація «Код майстерності»** (педагоги зі стажем роботи від 4 до 5 років включно): **Круть Юліана Олегівна** — учитель Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів №10.

- **Номінація «ГРАН-ПРІ»** (абсолютний переможець конкурсу): **Буценко Анастасія Олегівна** — учитель Золотоніської гімназії ім. С.Д. Складенка.

Визнання новаторства: Володарку «ГРАН-ПРІ» **Анастасію Буценко** було відзначено престижною премією імені Олександра Захаренка — символом найвищої професійної майстерності та відданості традиціям видатного черкаського педагога-новатора.

Спеціальна відзнака «За креативність»

Щоб підтримати найсміливіші ідеї та нестандартне мислення, оргкомітет запровадив особливу нагороду. Володарями спеціального призу (сучасних ноутбуків) стали:

- **Постоєнко Віталіна Сергіївна** (Черкаська ЗОШ I-III ступенів №19);
- **Бондаренко Владислав Анатолійович** (Черкаська СШ I-III ступенів №28 ім. Т.Г. Шевченка);
- **Сердюк Олена Юріївна** (Уманська гімназія №11).

Досвід всеукраїнських змагань та успішний старт проекту «Оскар молодого вчителя» вкотре доводять: освіта Черкащини має колосальний потенціал. Саме молоді педагоги сьогодні стають рушійною силою змін, впроваджуючи STEM та штучний інтелект, і стаючи джерелом натхнення для майбутніх поколінь!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Конкурс учитель року: історія натхнення та виклики. Хто і навіщо змагається за звання найкращого.** URL: <https://nus.org.ua/2025/10/24/uchytel-roku-istoriya-nathnennya-vyklyky-hto-i-navishho-zmagayetsya-za-zvannya-najkrashhogo/>
2. Визначено переможців всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026». URL: <https://nus.org.ua/2026/05/19/vyznacheno-peremozhtsiv-vseukrayinskogo-konkursu-uchytel-roku-2026/>.

Укладач матеріалу:

Катерина Криворот, заступник головного редактора журналу «Педагогічний вісник»

Рецензент:

С.А. Гаряча, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук